priam voluntatem propriúmque iudicium complectimur, illos odimus & auerſamur, qui Voluntati & Iudicio noſtro vel minimùm contradicunt. Verte & pugna.

8. Cum eo hoſte velle congredi, & cominus pugnare, qui eminus eſt vincendus.

8. *Cum eo hoſte velle congredi & cominus pugnare, qui eminus eſt vincendus.* Sæpe hoſtis acquirit vires è vicinia; talis eſt libidinis tentatio, & omnia vitia voluptatis aliquid ſtillantia, quæ longè rectiùs fuga, quàm collato pede ſuperantur. Aduerſus hæc tantò felicior pugna ſuſcipitur, quantò remotior.

9. Fugiendo velle hoſtẽ vincere, qui pugna vincendus eſt ſtataria.

9. *Fugiendo velle hoſtem vincere, qui pugna vincendus eſt ſtataria.* Eius generis ſunt aduerſa & incommoda omnia, his vera patientia non cedit, nec ea vincit fugiendo, ſed ferendo. Pedem cum illis cõfert, & vniuerſa ſuperat, placidè tolerando. Verberant nos & lacer ant res aduerſæ. Non eſt ſæuitia; certamen eſt, quod quò ſæpius adierimus, fortiores erimus. Ad contemnendam malorum omnium potentiam, animus patientia durandus eſt.

10. Armis pugnare ſimilibus, cùm pugnãdum eſſet contrariis.

10. *Armis pugnare ſimilibus, cùm pugnandum eſſet contrariis.* Quid ſtultius & minùs Chriſtianum, quam odio contra odium, garrulitate contra garrulitatem, ſtultitia contra ſtultitiam, conuiciis aduerſus conuicia pugnare. Diſparibus hîc armis certandum eſt. Odium amore, Garrulitas taciturnitate, fatuitas ſapientia, conuicium fauſta precatione oppugnandum. Primæ legis eſt: *Non reddentes malum pro malo, nec maledictum pro maledicto: ſed è contrario benedicentes.* (1. Pet. 3. 9.) *Ne reſpondeas ſtulto iuxta ſtultitiam ſuam, ne efficiaris ei ſimilis.* (Prou. 26. 1.)

11. In eo hoſte debellãdo fruſtra ſe fatigat, qui debellari poteſt ſine labore.

11. *In eo hoſte debellando fruſtra ſe fatigare, qui debellari poteſt ſine labore.* Melior eſt patiens viro forti. * Quid igitur vindictam operosè moliris? Expecta Dominum, & liberabit te. † Magis eminet fortitudo in perferendis aduerſis, quàm in aggrediendis arduis. Tu ergo, quieſce, ſile, patere, & cauſſam tuam Deo committe. Ille in hoſtes tuos, te quieſcente ac ſilente, acerrimè vindicabit tempori.

† Prou. 16. & 32.
* Prou. 21. & 22.

12. Hoſtem ſuum ad ſuimet exitium & interitum iuuare.

12. *Hoſtem ſuum ad ſuimet exitium & interitum iuuare.* Non eſt timendus hoſtis, qui non vincere poteſt niſi volentem aut iuuantẽ. Diabolus certè nec vincere niſi volentem nec iugulare poteſt, niſi iuuantem. Diabolus pectori gladium apponit, cùm fœdas noxiáſque cogitationes ſuggerit, tu ipſe hunc gladium cordi tuo infigis, cùm cogitationibus conſentis. Diabolum iuuas, cùm ad foueam, in quam præcipiteris, properas. *Fouea profunda eſt meretrix, & puteus anguſtus, aliena.* (Prou. 23. 27)

§. II.

3. Præceptiones cõtra dictas ſtultitias.

ADuerſus iſtas, quas memorauimus, ſtultitias in ſpiritali pugna, non leuiter iuuabunt præceptiones iſtæ.

1. Tentationes aperiẽdæ, ſed non obuio cuique.

I. *Tentationes aperiendæ, ſed non obuio cuique.* Aperiendas eſſe tentationes omnium ſapientum eſt conſilium, ſed aperiendas intelligenti rerum harum perito. Veluti duo nebulones Suſannæ pudicitiam tentantes, alter alteri ſuam tentationem peſſimè aperuit, nam cœcus cœcum duxit, & ita vterque in foueam corruit. Saccus frumentarius nucibus plenus ſeipſum prodit, animus tentationibus agitatus ægerrimè ſe cõtinet, quin erumpat, aut certè ſignis pandat. Iacob Rachelem & Liam affatus: *video*, inquit, *faciem patris veſtri, quòd non ſit erga mo ſicut heri & nudiuſtertius.* (Geneſ. 31 5.) E vultu didicit auunculi contra ſe tentati notas. Tentationes detegere ſed prudenti, & qui conſcientias tractare nôrit, conſultiſſimum, imò neceſſarium, alioqui cor exedunt, & ad peſſima quæque impellunt, tam inſipienter clauſæ. Spiritales viri experimentis creberrimis, & malo ſuo didicerunt, non ſibi priùs lucem è cælo alluiſſe, quàm ipſi conſcientiam & animum tentationibus inquietum Magiſtro ſpiritali aperuerint. Silentium hac in re pernicioſiſſimum eſt. Tentationes patefacere, ſed imprudenti aut obuio cuique, peſſimum, nocentiſſimum. Nam tentatus alium turbat & ſeipſum non iuuat.

2. Tentationum multitudo præmeditanda.

II. *Tentationum multitudo præmeditanda.* Solebat Abbas tirones ſuos in turrim editã educere, & loquente manu remotiſſimum locum commonſtrans: En, aiebat, ſi ab hac turri vſque illuc quò pertingere poſſunt oculi, omnia crucibus eſſent oppleta, tu tamen tuas eſſe numeroſiores crede. Animam tuam ad tentationem præpara. Innumera tibi etiamnum toleranda. Ita in anteceſſum muniit tironem.

Anno Chriſtiano milleſimo decimo ſexto Benedictus VIII. ſummus Pontifex regem Sarracenem prælio vicit. Rex fugit, ſed vires denuò collegit. Atque vt Pontificem terreret, grandem ſaccum ſardianis glandibus, ſeu, caſtaneis plenũ miſit cum hac denunciatione: Tot milites æſtate proxima expectaret, qui vaſtarent Italiam. At Pontifex vt litteris nimiùm animoſis reſpõſum congrueret, Marſupium milio iuſſit impleri, & Sarraceno regi tranſmitti, his additis: Veniret modò; ſalutandum eum à, tot armatis, quot milij grana marſupio clauderentur. Darius, vt ferunt, hoſti Alexandro Macedoni peram miſit papauere ſtipatam, & vnà dici iuſſit: Auderet progredi ſi vellet: peditatum & equitatum ſibi tam eſſe numeroſum, quàm miſſum papauer eſſe cerneret. Quod Alexander ſolùm guſtans expuit, & ſacculum pipere non contuſo plenum remiſit cum dictis: Tam peditatus quàm equitatus meus tuo eſt minor, ſed eſt animoſior. Tales ſunt minæ diaboli, quales erant inſanorum ducum illorum, Sed adſit. & innumeris nos tentationibus incurſet, quiſquis auxiliatore Deo pugnat, impauidus proclamat: *Dominus illuminatio mea & ſalus mea, quem timebo? Si conſiſtant aduerſum me caſtra, non timebit cor meum. Si exurgat aduerſum me prælium, in hoc ego ſperabo.* (Pſal. 26. 1. 3) *Non timebo millia populi circumdantis me.* (Pſal. 3. 7.)

Othoni I. Imperatori bellum memorant denuntiatũ, adiectis his minis: Plures hoſtiles galeas in Germania ſpectandas, quàm ea tota pileolos habeat ſtramineos Riſit Imperator prætumidam barbariem, & inſolenti regi viciſſim nunciari iuſſit: Veniret, ſi animo id ſediſſet, & coram cerneret quàm militares eſſent ſtraminei pileoli. Hinc miles pileatus non galeatus in aciem iuſſus deſcendere. Venit igitur rex barbarus, & vidit, ſed reuerà non vicit. Nam prælio fuſus, fugatus, captus eſt. Multitudo tentationum & copia quæ vel vnicum hominem infeſtat, ſit velut culeus caſtaneis, aut marſupium milio, aut papauere, aut crumena pipere, aut ſaccus nucibus refertus, nil tamen trepidandum. Solatio eſt quod Eliſæus miniſtro ſuo dixit: *Noli timere; plures enim nobiſcum ſunt, quàm cum illis.* (4. Reg. 6. 16.)

Aſſyriorum rex Sennacherib ingenti cum exercitu in Iudæum ſeſe infudit, omnémque impetum belli aduerſus Ieroſolymam vertit. (2. Paral. 32 & 1.) At verò rex Ezechias rebus bellicis prudẽter ac maturè diſpoſitis, ad cohortandum populum progreſſus: *Viriliter agite*, inquit, *& confortamini; nolite timere, nec paueatis regem Aſſyriorum, & vniuerſam multitudinem quæ eſt cum eo, multò enim plures nobiſcum ſunt, quàm cum illo. Cum illo enim eſt brachium carneum: nobiſcum Dominus Deus noſter, qui auxiliator eſt noſter, pugnátque pro nobis.* (Ibid. 7. & ſeqq.) *Confortatus eſt populus huiuſcemodi verbis.* Ita omnino præmeditanda tentationum multitudo, non formidanda. *Nobiſcum eſt Dominus Deus, qui auxiliator eſt noſter, pugnatque pro nobis.*

§. III.

3. Remouẽdus tẽtationum fomes; agẽdum viriliter.

III. R*Emouendus tentationum fomes; agendum viriliter.* Silex & chalybs ſi collidãtur, ſcintillæ proſiliunt, celer emicat ignis, fomitem huic igni ſubtrahe, ſi eum nolis viuere; ſua tentationibus fomenta diripe, ſi eas nolis inualeſcere. Ite nunc vani; pecunias aceruate, honores & dignitates inhiate, voluptates vndequaque conquirite, indulgete genio, ſit plena ſenſibus licentia.